

BİR YAZARIN AKIL YÜRÜTMESİNİ DEĞERLENDİRMEK İÇİN KRİTERLER

Yazarın akıl yürütme unsurlarının her birini makale veya kitap içinde nasıl iyi kullandığına odaklanarak yazarın akıl yürütmesini değerlendirmeye hazırlanabilirsiniz. Ya makale ya da ders kitabının mantığını seçiniz. Seçtiğiniz biri üzerinde aşağıda özetlenmiş olan zihinsel standartları kullanarak unsurların her birini veya parçaları, yazarın akıl yürütmesini değerlendirin.

1. Yazarın *amacına* odaklanmak:

Bu amaç iyi ifade edilmiş mi? Açık ve haklı çıkarılabilir mi?

2. *Anahtar soru* üzerine odaklanmak:

Konudaki soru iyi ifade edilmiş mi? (Açıkça ima edilmiş mi?) Açık ve tarafsız mı?
Sorunun ifade edilmesi konudaki meselenin karmaşıklığı için adaletli mi?
Soru ve amaç birbirleri ile direk olarak ilgili mi?

3. Yazarın sunduğu en önemli *bilgiye* odaklanmak:

Yazar konu için gerekli olan kanıtlar, deneyimler ve bilgilerle ilgili alıntılar yapıyor mu?
Bilgi meseledeki soruyla kesin ve direk olarak ilgili mi?
Yazar meselenin karmaşıklığına işaret ediyor mu?

4. Yazarın akıl yürütmesinin merkezindeki en temel kavramlara odaklanmak:

Yazar gerekli olduğu zaman anahtar kavramları açıklıyor mu?
Kullanılan bu kavramlar haklı çıkarılabilir mi?

5. Yazarın *varsayımlarına* odaklanmak:

Yazar yaptığı varsayıma veya olmuş varsayımlarına duyarlılık gösteriyor mu (Bu varsayımlar akla uygun olarak sorgulanabilir mi?)
veya yazar (bu varsayımların özünde olan) problemi işaret etmeden sorgulanabilir varsayımlar kullanıyor mu?

6. Yazılı parçadaki en önemli *çıkarım* veya sonuçlara odaklanmak:

Yazarın yaptığı çıkarım ve sonuçlar konuyla ilgili bilgileri açıkça takip ediyor mu?
Yoksa yazar gereksiz sonuçlara mı atlıyor?
Konunun karmaşık olduğu yerlerde yazar alternatif sonuçları göz önünde bulunduruyor mu?
Yazar mantıklı sonuçlara ulaşmak için doğru bir akıl yürütme kullanıyor mu veya herhangi bir yerde akıl yürütme kusurları tanımlayabilir misiniz?

7. Yazarın *bakış açısına* odaklanmak: Yazar ilgili akıl yürütme yolları veya bakış açılarına duyarlılık gösteriyor mu?

Yazar ilgili diğer bakış açılarından gelen çerçevelenmiş itirazlara cevap veriyor ve bunları göz önünde bulunduruyor mu?

8. *Etkileri* üzerine odaklanmak:

Yazar aldığı pozisyonun sonuçlarına ve etkilerine duyarlılık gösteriyor mu?

İçerik, Kritik Düşünme (Linda Elder) kitabından alınmıştır.